

Izbija vsak dan s jutraj razvem v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.— Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60.
Podružnica v Celju,
Šlomškov trg štev. 4.

Št. 118

Ljubljana, petek, dne 17. oktobra 1930

Leto I.

Program Brüningove vlade pred parlamentom

Vlada zahteva od zbornice odobritev vseh zasilnih finančnih odredb - V zunanji politiki bo kancelar Brüning vztrajal pri prizadevanjih za popolno obnovitev nemške nacionalne svobode, toda odklanja vsako pustolovsko politiko - Reichswehr se mora odtegniti vsem strankarskim vplivom - Pruski deželni zbor izglasoval zaupnico vladi socialnega demokrata dr. Brauna

Berlin, 15. oktobra d. V politični javnosti je za današnjo popoldansko sejo državnega zbora vladalo napeto zanimanje, ker je bila na dnevnem redu programatična izjava vlade kancelarja dr. Brüninga. Dnevni red je obsegal v prvi vrsti: izjavo vlade in drugič z njo združene zasilne vladne odredbe z dne 26. julija t. l., zakon o amortizaciji dolgov ter 21 predlogov posameznih parlamentarnih skupin, ki se nanašajo na ukinitje zasilnih odredb o odnosu na razveljavljenje Youngovega načrta, kakor tudi na važne notranje in zunanje politične probleme. Vloženi so bili tudi mnogi predlogi, ki izrekajo ne zaupnico sedanji vladi.

Predsednik državnega zbora dr. Löbe je ob 3. popoldne otvoril sejo ter po izvršenih formalnostih podelil besedo državne-
mu kancelarju.

Programatični govor državnega kancelarja.

Ko je državni kancelar dr. Brüning po-
zval besedo, so dvignili komunisti velikanski hrup ter so neprestano vzklikali: «Do-
li s vohunsko vlado!» Kancelar je ostal miren. Ko se je nemir v zbornici polegel, je državni kancelar začel počasi, in vsak važen odstavek močno naglašujoč, čitati programatično izjavo njegove vlade.

Uvodoma svoje izjave je državni kancelar opozarjal državni zbor na težko gospodarsko krizo, ki se ne omejuje samo na Nemčijo, marveč tudi na ostali svet. Vi ne morete, je dejal državni kancelar, pričakovati od državne vlade, da bi se bavila z zadevami preteklosti. Državna vlada vam predlaga gospodarski in finančni program, s katerim namerava najtežje posledice gospodarske krize odstraniti. Glavni pogoj za izvedbo tega vladnega programa pa temelji ravno na ohranitvi zasilnih odredb z dne 26. julija. Državna vlada zahteva zato od zbornice, da se odklonijo vsi predlogi, ki streme za ukinitje teh odredb. Te odredbe namreč omogočajo ravnotežje v državnem proračunu in s tem tudi izvedbo prave socialne politike. (Viharni ugovori pri komunistih. Predsednik dr. Löbe je bil primoran nekatere komunistične poslance pozvati k redu).

Proročunski primanjkljaj eno milijardo. Ko je v zbornici nastal mir, je državni kancelar posebno omenil:

Primanjkljaj v državnem proračunu za prihodnje leto cenijo na eno milijardo (Klici: «Cujte! Cujte!») Z novimi davki in bremenimi nismo mogli odstraniti sedanje bede. Zato si je vlada pomagala s posojili. Med tem časom pa je svetovni trg spremenil svoje lice.

Mnogi nemški kapitalisti, je posebno povdaril dr. Brüning, so v svoji zaslepljenosti in v pomanjkanju državnega čuta svoj denar spravili v inozemstvo. (Klici začudenja: «Cujte! Cujte!»). Če ne bi bile mahinacije teh elementov najtežje škodovale našim državnim financam, potem bi bil pač nemški denarni trg v položaju, da bi zadovoljil našim najnujnejšim finančnim potrebam. Tako pa smo bili primorani se obrniti na inozemstvo. Iz inozemstva smo prejeli pod ugodnimi pogoji potrebna sredstva, toda s pridržkom, da se ima pooblastilo za najtežje posojila izposlovati potekom zakona. Zato pozivam visoko zbornico, da izkaže zaupanje nemškemu gospodarstvu in vladi, tako zaupanje kot ga do nje ima inozemstvo (Ugovori in hrup). Glavno načelo sanacijskega programa vlade je: 1. popolnoma izravnani proračun za leto 1931, 2. osamosvojitve socialnega zavarovanja proti brezposelnosti, 3. najstrožje varčevanje na vseh poljih in v vseh panogah državnega gospodarstva, 4. varčevanje tudi pri uradniških plačah, 5. ponovno ustvarjanje uradniškega aparata, osobito v davčni upravi, kakor tudi 6. priprava za končno finančno izenačenje.

Državna vlada ne zahteva trajnega znižanja realne mezde, toda vsi sloji nem-

škega naroda morajo prispevati k žrtvam, tudi uradništvo. (Viharni ugovori pri komunistih). Državno uradništvo bo kljub vsem hujskarijam pripravljeno k žrtvam. Vlada pa bo vedno odločno zavračala vse nepravilne napade na uradništvo. Vlada je lahko ponosna, da v pogledu socialnosti prekaša mnoge svoje prednike.

Državni kancelar je nato v glavnih obri-
sih podal smernice v pogledu
vladne socialne politike.

«Mi ne moremo voditi socialne politike v brezračnem prostoru. Brezkrvno gospodarstvo in skrahirane državne finance ne bi bile v stanu izvajati še nadalje pravo socialno politiko. Vlada bo ukrenila vse, da spravi brezposelne k delu in kruhu. Pod vsemi pogoji pa bo vlada stremela, da zagotovi pravično in zadostno zavarovanje brezposelnih.

Državni kancelar je za tem govorih o cenah premogeter napovedal, da je treba uvesti akcijo v svrhu znižanja premogeter-
cen, dalje je govoril o veliki agrarni krizi, o izvršitvi zakona v korist vzhodnim pokrajinam. Označil je nato v kratkih potezih glavne naloge vlade o notranji in zunanji politiki.

Zunanja politika Nemčije

stremi za tem, da si priborimo nacionalno svobodo, je poudarjal državni kancelar.

(Ugovori in medklici pri narodnih socialisti-
stih.) Pot k temu cilju pa je le pot miru. (Klici: »Bravo!« Komunisti ugovarjajo!)

Glede reparacijskih obveznosti je ome-
nil, da te obveznosti ne smejo nikakor povzročiti, da bi bil nemški narod oropan svojih najvažnejših socialnih temeljev. Ne-
posredna naloga je ta, da napravimo red in mir v svoji lastni hiši. Nato lahko v svetu zahtevamo, da vpošteva naš gospodarski položaj.

O versajski mirovni pogodbi je kancelar dejal: Nesporno je dejstvo, da sedaj nasprotna stranka ne izpolnjuje onih pogojev in določil versajske mirovne pogodbe, ki govore v naš prilog. Določilo, da bo prisilni razorožitvi sledilo prostovoljno razoroženje ostalih držav, se do danes še ni izpolnilo. Državna vlada mora zato pod takimi okoliščinami storiti vse, da si zavaruje obrambo države v okviru vseh v pogodbi določenih pogojev. Vedno se bodo odločno zavzemali za prav obrambno zmožnost nemškega naroda, toda državno brambo bomo skušali odtegniti strankarsko političnim vplivom. Naša samoobramba že zahteva, da ne sme biti nemška brambna sila cilj gotovih strankarskih samopašnosti, predmet nepravilnih natolevanj in sumničenj.

Svoj govor je državni kancelar zaključil: Državna vlada pričakuje, da bo državni

zbor uspešno deloval, svest si popolnoma svoje velike zgodovinske naloge. Stiska nemškega naroda ne sme gledati na mesarjenje strank. Nasprotja iz volilne borbe se morajo pozabiti. Težko žrtev se od nas zahteva, toda mi si hočemo priboriti pot k svobodi in narodnemu napredku.

Govor državnega kancelarja so vladne stranke sprejele z najvišarnejšim odobravanjem. Skrajna desnica in levica sta dvignile velik hrup.

Po govoru državnega kancelarja je bila seja končana. Jutri popoldne se bo pričela glavna debata o vladni izjavi.

Berlin, 15. oktobra, d. Predsednik državnega zbora dr. Loebe je danes z ostalimi člani predsedništva bil sprejet od državnega predsednika Hindenburga. Predsednik dr. Loebe je moral Hindenburgu predstaviti novega podpredsednika, narodno-socialističnega poslanca Stöhra.

Berlin, 15. oktobra, d. Na današnji seji pruskega deželnega zbora je prišla na glasovanje nezaupnica pruski vladi, ki so jo predlagali komunisti in druge opozicijske stranke. Nezaupnica vladi dr. Brauna je bila odklonjena z 233 vladnimi glasovi proti 198 glasovom opozicije. Na ta način je pruski deželni zbor izrekel zaupnico vladi dr. Brauna.

Sklepi včerajšnje seje ministrskega sveta

Revizija novega zakona o gozdih — Olajšave glede uporabljanja gozdov in plačevanja davkov

Beograd, 16. oktobra, 1. Pod predsedstvom generala G. Petra Živkovića, predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve, se je vršila seja ministrskega sveta na stanovanju g. predsednika v Topčideru. Seji so prisostvovali vsi gg. ministri, razen g. Juraja Demetrovića, trgovskega ministra, ki je imel konferenco s francoskim trgovskim ministrom Flandinom. Seja se je pričela ob 17. in je trajala do 20:30.

Na seji so gg. ministri podali poročila o razmerah in potrebah posameznih krajev, ki so jih prepotovali. G. predsednik ministrskega sveta je sporočil nalog Nj. Vel. kralja, da se po zaslišanju referatov posameznih ministrov napravijo hitro potrebni sklepi. Ko je razmotrival posamezna poročila, je ministrski svet sprejel te-le sklepe:

Gospod minister za gozde in rudnike mora pripraviti revizijo novega zakona o gozdih, ker se je dognalo, da novi gozdni zakon ne ustreza posebnim pravnim in gozdno gospodarskim razmeram v vseh krajih. Dokler se ne izda revidirani gozdni zakon, bo minister za gozde in rudnike izdelal in predložil takoj zakon, s katerim se ukinja nadaljna uporaba predpisov čle, na 33 novega gozdnega zakona (o držanju koz). V veljavo pa stopijo zopet prejšnji

predpisi in vse naredbe, ki so veljale pred tem zakonom. Minister za gozde in rudnike bo takoj odredil, da se v krajih, kjer je imelo ljudstvo pravico drvarjenja, ta pravica tudi v bodoče izvaja po praksi, ki se je uporabljala, predno je stopil v veljavo gozdni zakon od 29. decembra 1929. Prav tako bo minister za gozde odložil iztirjanje gozdnih kazni in odškodnin, ki so bile predpisane na podlagi gozdnega zakona od 29. decembra 1929. S spremembo novega gozdnega zakona se bo izdala tudi odločitev o teh kaznih in odškokninah. Z naredbo ministra za gozde in rudnike se bo znižala taksa za pašno pravico na polovico dosedanjega.

Glede na poročilo o pritožbah zaradi odmere davka in dela davčnih organov, je bilo naročeno finančnemu ministru, da pritožbe prouči in nato stavi predloge glede ukrepov, s katerimi naj bi se nepravilnosti v odmeri davkov popravile, in bi se v krajih, kjer je bila slaba letina, nudile potrebne olajšave glede plačevanja davkov. Krajem, ki dolgujejo še zaostalo dohodnino in davke na imovino, se bo dovolilo odplačevanje dolga v petih letih.

Glede ostalih pritožb se bodo sprejeli potrebni sklepi na prihodnjih sejah na podlagi poročil pristojnih ministrov.

Nova konferenca agrarnih držav v Bukarešti

Poslovilni banket francoskemu ministru Flandinu, ki odpotuje istočasno z našo delegacijo

Beograd, 16. oktobra, AA. Nocoj ob 23. odpotujejo v Bukarešto na konferenco agrarnih držav, ki se začne 18. t. m., kot delegati naše države načelnik ministrstva za kmetijstvo Vladimir Stojković, inspektor ministrstva trgovine in industrije Miroslav Pilja in šef zavoda za pospeševanje zunanje trgovine Juraj Tomičić. Konferenca je nadaljevanje prejšnjih konferenc agrarnih držav, ki so se začele na inicijativno jugoslovanskega ministra za trgovino in industrijo g. Juraja Demetrovića. Delegati potujejo do Turn Severina z ladjo »Vojvoda Mišić«, s katero potuje istočasno francoski zunanji minister Slandin s spremstvom.

Beograd, 16. oktobra, AA. Minister za trgovino in industrijo daje ob 8.30 na palubi

ladje »Vojvoda Mišić« svečan banket na čast francoskemu trgovinskemu ministru Flandinu. Razen ministra, njegove gospe in spremstva ter francoskega poslanika na našem voru in osebja poslaništva bo banketu prisostvovalo z jugoslovanske strani več visokih osebnosti, med njimi zunanji minister g. Vojislav Marinković z gospo, opolnomočeni minister Konstantin Fotić, šef oddelka ministrstva zunanjih zadev Miroslav Janković, šef centralnega presbitorja Milan Marjanović, več načelnikov ministrstev in naši delegati za konferenco v Bukarešti.

Agitirajte za Jugoslovana!

Za trajno prijateljstvo med Jugoslavijo in Ameriko

Beograd, 16. oktobra, AA. Predsednik odbora zastopnikov distrikta Kolumbije v Washingtonu je poslal predsedniku beogradske občine Milanu Nešiću pismo, ki v njem odgovarja na pismo, katero mu je Nešić poslal po predsedniku društva rezervnih oficirjev in bojevnikov Radosavljeviću. Ta odgovor se glasi:

Dragi gospod predsednik! Polkovnik Milan G. Radosavljević mi je predal kot predsedniku odbora zastopnikov distrikta Kolumbija vaše ljubeznivo pismo dne 30. avgusta 1930, v katerem pošiljate pozdrave meščanom distrikta Kolumbija kakor tudi vsemu ameriškemu narodu in svojo hvalečnost za usluge, ki so jih ameriški državljani storili vaši domovini. Meščani tega distrikta, v katerih imenu vam pišem, vam iskreno izražajo želje prijateljstva med našima državama in verujejo, da bo to prijateljstvo večno trajalo.

Dr. Maniu na odmoru

Bukarešta, 16. oktobra, n. Bivši predsednik vlade dr. Maniu je bil včeraj v poslovilni avdijenci pri kralju Karlu. Po avdijenci je odpotoval na svoje posestvo. V nedeljo bo prisostvoval proslavi 10-letnice vseučilišča v Cluju. V ponedeljek odpotuje na Dunaj v sanatorij dr. Sturze. Še letos odide dr. Maniu na potovanje po Evropi. Posetil bo med drugim Pariz, Berlin, Varšavo, Prago in Beograd.

Dogodki v Indiji

London, 16. oktobra, AA. Po nalogu indijskega podkralja so močni policijski oddelki zavež in konfiscirali palačo indijskega nacionalnega kongresa v Bombayu. Pri tej priliki je bilo aretiranih 150 članov kongresa. Obtoženi bodo zaradi veleizdaje. V zvezi s tem dogodkom je bila proglašena obča stavka. Nacionalistično vodstvo je imenovalo nove člane kongresa.

Otvoritev albanskega parlamenta

Tirana, 16. oktobra, AA. Včeraj je bilo otvorjeno novo zasedanje parlamenta. Otvoritveni seji so prisostvovali zastopniki oblasti, diplomatski zbor in občinstvo. Predsednik parlamenta Vangjeli je prečital poslanico kralja Zoga. Kralj podaja v poslanici pregled lanskoletnega dela in zatrjuje glede zunanje politike, da se, bo tudi v bodoče naslanjala na prijateljstvo z Italijo, vztrajajoč pri tem obenem na prijateljskih odnosih z ostalimi sosedi.

Šolski pouk v Vrhpolju

Trst, 16. oktobra, n. Iz Gorice poročajo, da je nadzornik osnovnih šol v Gorici posetil Vrhpolje in odredil, da se pouk na tamkajšnji šoli takoj nadaljuje. Novi učitelj bo v kratkem nastopil svojo službo kot naslednik ubitega fašista Sottosantija. Za rodbino ubitega fašistovskega učitelja sblirajo po vsej Julijski Benečiji darove.

Tuje posojilo za nove ceste in železnice

Ker so do skrajnosti razbičane strankarske strasti preprečevale vsako pozitivno delo, zato je nastal 6. januar, ki je likvidiral vse bivše stranke. In da se prične na vseh poljih intenzivnejše delo, zato je nastala vlada generala Živkovića, ki to svojo nalogo tudi zvesto vrši. Naravno pa je, da je zgrabila za delo najprej na onih poljih, kjer je bilo delo najnujnejše.

Zato je izvršila novo upravno razdelitev države, poudarila z novim in enotnim imenom popolno enotnost jugoslovanskega naroda, pri tem pa z obširno izvedeno dekoncentracijo poskrbela, da se je ekspeditivnost v vseh uradih povečala in da ni birokratizem oviral narodnega napredka. Istočasno je vršila in vrši ogromno zakonodajno delo, da vlada res že skoraj v vsej Jugoslaviji en zakon. Le na ta način je tudi mogoče, da se popolnoma izvede princip popolne enakopravnosti vseh državljanov.

Pri vsem tem velikem zakonodajnem in upravnem delu pa ni vlada pozabila na delo na gospodarskem polju ter sklenila celo vrsto trgovinskih pogodb s tujimi državami, izdala potrebne naredbe in zakone za povzdigo kmetijstva in z aktivno pomočjo skrbela za izvoz naših pridelkov. Skratka: povsod je vlada z realnim delom dokazala, da se je s 6. januarjem res pričela nova doba za Jugoslavijo.

To dokazuje tudi najnovejši uspeh vlade generala Živkovića. Vlada je razpisala licitacijo za izvršitev novih železnic in za zgraditev novih cest v dolžini 780 kilometrov. Vsa ta dela, ki bi veljala okoli dve milijardi dinarjev, bi se izvršila na kredit, ki ne bi smel biti dražji od 7 odstotkov in ne po nižjem kurzu od 92%. Licitacije se je udeležilo vse polno velikih podjetij, največ iz Francije, Nemčije in Amerike in to samih velikih podjetij, ki morejo dati vsako jamstvo za dobro izvršitev del. Popoln uspeh licitacije je najsjajnejši dokaz, da ima tujina polno zaupanje v našo državo in da so bile čisto brez uspeha vse lažnive vesti, ki so jih širili o naši državi gotovi naši nasprotniki in njih plačanci.

To zaupanje je tem dragocenejši priznanje, ker še ni tako dolgo, ko so nekateri krogi vztrajno poudarjali, da ne dobi naša država brez njihovega pristanka nobenega zunanjšega posojila. Uspešna licitacija za dela v višini dveh milijard najlepše dokazuje, kako prazni in brez podlage so bili ti računi teh nasprotnikov.

Jasno pa je tudi to, da bi bile prav tako uspešne tudi licitacije za še višje zneske. Samo dokaz velike prevdarjenosti in varčnosti je, da je vlada razpisala licitacije samo za dela, ki se morejo takoj pričeti izvajati in da ni preveč razširila svoj investicijski program. Prav tako pa je edino pravilno, da se vse te nove železnice (med njimi tudi železnica Št. Janž—Sevnica) grade s posojilom. Današnja generacija, ki mora nositi že itak težka od vojne povzročena bremena, ne more nositi še investicije, ki jih bo zlasti uživala mlada generacija. Kakor so povsod drugod izločene investicije iz rednega proračuna, tako mora biti tudi pri nas.

Dobre zveze, da se vrši promet čim hitrejši in čim sigurnejši, so prvi pogoj za napredek gospodarstva. Dobre ceste so prvo, kar potrebujejo kmet, obrtnik in trgovec in dobre ceste so tudi pogoj tujkega prometa. Zato je pravilno in dobro, da veljajo prve velike investicije vlade generala Živkovića novim cestam in novim železnicam. Vsaka nova cesta, vsaka nova železnica dvigne vrednost zemlje, čez katero gre, in zato pomenijo nove ceste in železnice direktno pomnožitev narodnega premoženja.

V časih gospodarske krize pa pomenijo takšne nove investicije še nekaj več, ker se na ta način vrši najuspešnejša borba proti brezposelnosti. V prvi vrsti treba odpraviti brezposelnost le na ta način, da se da ljudem dela in dve milijarda zgraditev cest in železnic bo do minimuma reducirala število naših brezposelnih.

Dobro delo rodi vedno tudi dobre uspehe. Tako dobro delo vrši vlada generala Živkovića in zato je tudi njeno delo uspešno. Tako zelo uspešno je to delo, da si je že priborilo priznanje tujine, kar najlepše dokazuje posojilo, ki ga nudijo tuja podjetja za zgraditev novih cest in železnic. Nova doba ustvarjanja se je pričela in pričlenja se s sodelovanjem tujega kapitala. To sodelovanje je pač najlepše priznanje, da smo na dobrem potu in zato vredni zaupanja.

Za agrarno zvezo v okviru Panevropa

Izjava francoskega trgovinskega ministra Flandina novinarjem — »Sodelovanje med Jugoslavijo in Francijo se mora dovesti do maksimuma«

Beograd, 16. oktobra. I. Francoski trgovinski minister Flandin, ki je prispel v Beograd, je bil danes pri zunanjem ministru dr. Marinkoviću, s katerim je imel daljši razgovor. Nato se je sestel s trgovinskim ministrom dr. Demetrovićem. Ob 13. uri pa je sprejel v prostorih francoskega poslanstva zastopnike tiska, ki jim je dal daljšo izjavo o svojih vtisih ob prvem obisku v jugoslovanski prestolnici kot tudi o namenu svojega potovanja. Dejal je:

»Gospodje! Povedati vam moram, da me je Beograd že ob prvem hipu zelo očaral in da se naravnost čudim razvoju tega mesta. Prepričan sem, da ga čaka še vse bolj sijajna bodočnost.

Imel sem dolg razgovor z ministrom g. Marinkovićem. Že v Ženevi sem našel priliko, da sem se z njim pomenil. Daljšo konferenco pa sem imel tudi s svojim kolegom, trgovinskim ministrom g. Demetrovićem, ki ga bom nocoj na banketu ponovno videl. Govoril sem z njim ob tej priliki o vseh gospodarskih vprašanjih, ki zadevajo naši dve prijateljski državi, Francijo in Jugoslavijo. Soglašala sva v tem, da je treba dovesti sodelovanje med obema državama do maksimuma.

Prav tako smo govorili o važnosti agrarne Evrope. S to zadevo se bo te dni bavila posebna konferenca v Bukarešti, ki bo nadaljevala delo obeh prejšnjih konferenc v Sinaji in v Vršavi ter gospodarske konference v Ženevi. Jaz sem prepričan, da bo Francija zaradi svojega velikega zanimanja za to vprašanje, posebno pa za ustanovitev

agrarne zveze vzhodno - evropskih držav v okviru snujoče se evropske federacije, katere ideolog je g. Aristid Briand, in v okviru Društva narodov podpirala te države, če dosežejo medsebojen sporazum.

Namen mojega potovanja je inspekcija trgovinskih agentov pri francoskih poslaništvih. Zaradi tega sem bil v Pragi in Budimpešti in zato sem sedaj, kot vidite, v Beogradu. Iz Beograda krenem z istim namenom v Bukarešto. Istočasno se na tem svojem potovanju zanimam tudi za druge gospodarske probleme.

Na vprašanje, v kakšni obliki bo prisostvoval konferenci v Bukarešti, je g. minister Flandin odgovoril:

»Ne oficijelno niti kot opazovalec. Bil je pravi slučaj, da sem se odpravil na svoje potovanje baš ob času, ko se vrši v Bukarešti konferenca. V resnici sem nameraval opraviti to svojo pot že prej.«

Na vprašanje, kaj misli o ruskem dumpingu, je minister dejal:

»Moje mnenje in mnenje celokupne francoske vlade je, da je potrebno ukreniti vse mere, da se prepreči uvoz poljedelskih pridelkov iz Rusije. To se je deloma že napravilo. To ne pomeni gospodarske vojne proti sovjetski Rusiji, kot so tolmačili sovjeti, nego le običajno jamstvo, ki ga sme podvzeti vsaka država proti nenormalni konkurenci.«

Nato se je g. minister poslovil od zastopnikov tiska. Nocoj odpotuje s svojim spremstvom z ladjo preko Turn Severina proti Bukarešti.

Resna nesoglasja v angleški vladi

Vprašanje brezposelnosti vzrok globokih navzkrižij med laburističnimi ministri

London, 16. oktobra. n. »Daily Telegraph« javlja, da je v angleškem kabinetu prišlo do resnih nesoglasij radi vprašanja brezposelnosti. Do tega je prišlo, ker ministri zastopajo različna stališča glede na stalno naraščanje brezposelnosti in glede na vladni načrt za pobiranje brezposelnosti, ki do sedaj ni prinesel pozitivnih uspehov. Vlada zahteva, da se za uspešno pobiranje brezposelnosti uvede zaščitna carina na angleško industrijo. Temu se pa energično protivijo trgovinski minister Graham, vojni minister Shaw in finančni minister Snowden.

sti, ki do sedaj ni prinesel pozitivnih uspehov. Vlada zahteva, da se za uspešno pobiranje brezposelnosti uvede zaščitna carina na angleško industrijo. Temu se pa energično protivijo trgovinski minister Graham, vojni minister Shaw in finančni minister Snowden.

Francoski glas za revizijo mirovnih pogodb

Pod pogojem, da bi Francija in Nemčija garantirali za red in mir v Evropi

Pariz, 16. oktobra. n. List »Victoire« prinaša izjavo Gustava Hervéja, v kateri ta pravi, da je edin način, če se hoče preprečiti nova vojna, da se revidira versailleska mirovna pogodba. Francija bi morala dovoliti Nemčiji te-le koncesije: 1. odpustiti reparacijske dolge, če Amerika črta medzavezniške dolge; 2. odreči se plebiscitu v Saarskem ozemlju in izročiti to

ozemlje Nemčiji; 3. vrniti Nemčiji francoski mandat v Togu in Kamerunu; 4. revidirati pa bi se moral nemški vojaški statut, Nemčiji pa bi se morala dati svoboda oborožitve; 5. intervenirati bi bilo treba pri Poljski, da se odpove koridoru.

Vse to bi se moralo zgoditi ob pogoju, da Francija in Nemčija garantirata red in mir v Evropi.

Pridno sestavljanje kandidatskih list v Avstriji

Vse stranke dajejo prednost mladim kandidatom — Socijalni demokrati in Anschluss

Dunaj, 16. oktobra. n. Ker poteče 19. t. m. rok za vlaganje volilnih list za bodoče volitve, so vse stranke zaposlene s sestavljanjem kandidatskih list. Ni še znano, kdo bo vse kandidiral. Ve se le, da vse stranke stremijo za tem, da postavijo same svoje kandidate. Vse kaže, da se bo mnogo politikov umaknilo iz političnega življenja. Tako ne bosta več kandidirala prvak krščanskih socijalistov Matejka in urednik lista »Arbeiter Zeitung« Austerlitz.

Najtežje sestavlja svojo listo Schober. Njemu je mnogo na tem, da bi prišlo na njegovo listo čim več mlajših ljudi, znanih intelektualcev in gospodarstvenikov. Ti ljudje pa se sami nečesto izpostavljajo v volilni borbi, politiki, ki bodo figurirali kot kandidati na njegovi listi, pa spet nečesto prevzeti nase vsega bremena. Prihodnji teden se prične volilna borba. Socijalisti so povabili nekaj uglednih nemških socijalnih

prvakov, da jim pomagajo pri agitaciji. Sirojo se govornice, da bodo prišli tudi nekateri prvaki iz Češkoslovaške. Komunisti so razvili silno agitacijo in trdijo, da bodo na Dunaju na račun socijalistov dobili vsaj pet mandatov. Izgleda pa, da se položaj, če se volitev ne udeležijo oni volilci, ki pri zadnjih volitvah niso volili, ne bo posebno spremenil. Vendar je možnost, da bo Schober dobil nekaj novih mandatov, predvsem na Dunaju, Heimwehr pa na deželi. Toda o tem bo odločil 9. november.

Socijalno - demokratična stranka je napovedala za 26. oktobra veliko manifestacijo za Anschluss, na kateri naj bi nastopila Loebe in nekateri člani bivše nemške vlade Müller - Franken. Socijalisti so spočetka zahtevali, naj jim oblasti dovolijo za to zborovanje Heldenplatz, zunanji predvor bivšega cesarskega dvora, toda policija je njihovo zahtevo zavrnila.

Diplomatičen incident med Dunajem in Prago

Incident je bil takoj izglajen — Dunajski list o neumestnosti Seipelovega koraka

Dunaj, 16. oktobra. d. Izjava češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša, po kateri bi sedanji razvoj v Avstriji kazal na to, da bi moglo priti do novih težkih pretresljev, je dala avstrijskemu zunanjemu ministru povoda, da je v Pragi zahtevalo pojasnila. Avstrijski poslanik v Pragi dr. Marek je danes odšel na češkoslovaško zunanje ministrstvo k dr. Benešu. Dognalo se je, da opomba dr. Beneša v nadaljnjih izvajanjih ekspozicija, da se dr. Beneš nikakor ne sme vmešavati v notranje razmere tujih držav in da tudi ne sme kritizirati njih notranjih režimov, snoti na Dunaju še ni bila znana. Dr. Beneš se lahko sklicuje na to besedilo svojega ekspozicije. Avstrijski poslanik je to izjavo vzela na znanje. S tem je ta diplomatični incident med Prago in Dunajem rešen.

Dunaj, 16. oktobra. d. »Die Wiener Allgemeine Zeitung« se bavi z incidentom dr. Beneš — dr. Seipel in pravi: Dr. Seipel bi bil morebiti

pametneje napravil, če ne bi bil naslovil v Prago oficijelnega vprašanja in če bi se bil izognil temu, da mu inozemstvo drži zrcalo pred oči. Ali naj dežela, ki je čez in čez okužena z ilegalnim militarizmom, dežela, katere notranji minister podpisuje pučovske programe in katere pravosodni minister napoveduje plemenski boj, dežela, ki bi pokliče vstaške voditelje po izgonu najraje zopet pokliče nazaj, ali naj se taka dežela morda predstavi kot vzor najlepše reda? Ali naj bi bil moral češkoslovaški zunanji minister zunanji odbor v praškem parlamentu morebiti nalagati?

Pravilnik o plovbi s splavi

Beograd, 16. oktobra. AA. V zmislu § 87. zakona o gozdovih je minister za gozdove in rudnike v sporazumu z ministrom za gradnje predpisal pravilnik o plovbi s splavi.

Obletnica usmrtnice Vladi- mirja Gortana

Danes je eno leto, odkar je svinec fašistovske milice položil v grob prvo jugoslovansko žrtev izrednega rimsega sodišča za zaščito države. Kakor 6. septembra Bidevec, Miloš, Marušič in Valenčič tako je tudi ta žrtev pred enim letom bila ustreljena po demonstrativnem zasedanju vojaškega izrednega sodišča, sestavljene iz oficirjev fašistovske milice.

S pobožnimi čustvi se spominjamo danes te obletnice iz dveh razlogov: prvič, ker je nesrečni Vladimir Gortan padel kot žrtev razmer, v katerih živi jugoslovanska narodna manjšina, ki ji je pripadal, in drugič, ker je padel tudi v čisto in strogo materialnem pogledu kot nedolžna žrtev, kajti on ni bil povzročitelj smrti kmeta Trevižana, ni ga ubil, kot se je izkazalo že na procesu samem.

Njegova žalostna usoda je torej dvakrat tragična, tako da mora vzbujati sočutje pomešano z najglobljim ogorčenjem nad krivico omenjenih razmer ne samo med nami Jugoslavo-
vani, temveč povsod po svetu. Silni val obsojanja, ki je šel po vsej Evropi povodom zadnjega tržaškega procesa, je dokazal, da zna evropska javnost brati tudi med vrstami paragrafov in predrati s svojim pogledom tudi za kulise fašistovskega izrednega sodišča. V skladu s tem je to javno mnenje dalo vsem sojenjem in vsem obsodbam te vrste oni pomen, ki ga je narekovalo človekoljubno sočutje z jugoslovansko manjšino v Italiji.

Isto ogorčenje širom Evrope pa je dokazalo tudi to, da se sodbe in eksekucije kot sta bili puljska in bazoviška, vtisnejo neizbrisno v spomin kot žalostne strani zgodovine po oni vojni, katera je prinesla gotove svoboščine tudi narodnim manjšinam — razen jugoslovanski v Italiji.

Proces proti Jugoslovanom iz Julijske Krajine znova odgoden

Rim, 16. oktobra. d. V začetku novembra se začne v Rimu nov proces pred tamšnjim izrednim sodiščem za zaščito države proti 47 Slovence. 28 od teh je še pravačasno zbežalo preko meje.

Imenovanja

Beograd, 16. oktobra. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen predmetni učitelj I. moške meščanske šole v Ljubljani II/2 g. Jelasa Josip za predmetnega učitelja na moškem učiteljsku v Ljubljani.

Vprašanje tiskanja šolskih knjig

Beograd, 16. oktobra. I. V Beograd sta prispele predsednik trgovskega društva iz Ljubljane g. Bahovec in ravnatelj Učiteljske tiskarne v Ljubljani g. Strukelj. V spremstvu tajnika zbornice za TOI v Ljubljani g. Ivana Mohoriča sta se zglasila na prosvetnem ministrstvu, kjer jih je sprejel pomočnik ministra g. Milošević, ker je bil minister odsoten. G. Miloševiću so predložili vlogo v zadevi izdelovanja šolskih knjig. Prosvetno ministrstvo je 20. septembra izdalo naredbo, po kateri se izdelovanje šolskih knjig monopolizira, odnosno dovoli le državnim tiskarnam. Ker je bilo s to odredbo ogroženih mnogo delavcev (v Dravski banovini preko 500), so zastopniki zahtevali v svoji vlogi, da se ta naredba ukine za to šolsko leto, da bi bilo mogoče sedanje zaloge prodati, v bodoče pa, da se v zmislu zakona o narodnih šolah izdela pravilnik, po katerem bi se šolske knjige prodajale v prosti trgovini. Gospod pomočnik prosvetnega ministra je obljubil, da bi stvar proučil in da bo jutri dal zastopnikom odgovor. Potem so delegati posetili trgovinskega ministra dr. Demetrovića in ga prav tako prosili, da bi tudi on storil vse, da se ugodno upravičenim zahtevam. Končno sta g. Bahovec in g. Strukelj posetila še ministra za gozde in rudnike g. inž. Dušana Serneca.

Rojstni dan romunskega kralja

Bukarešta, 16. oktobra. d. Danes so po vsej Romuniji slovesno praznovali 38. rojstni dan kralja Karla. V Bukarešti je bila božja služba, ki so se je udeležili patrijarh, ministrski predsednik in ministri. Ministri so potem odšli v Sinajo, kjer so kralju voščili. Vsi listi prinašajo slavnostne članke.

Bivši finski predsednik in njegova soproga ugrabljena in zopet izpuščena

Helsingfors, 16. oktobra. AA. Misterijozni neznanec so se večeraj pojavili v predmestni četrti in odvedli bivšega predsednika Finske Stahlberga in njegovo soprogo. Neznanci so bili oboroženi z revolverji in so prisilili svoji žrtvi, da sta vstopili v pripravljen avtomobil, ki ju je nato odpeljal v pravcu ruske meje. Ker na ruski meji ni bilo drugega dogovorjenega avtomobila, so neznanci ostavili ujetnike na meji.

Nastop ge. Sever-Scherbanove v drami

Ljubljana, 16. oktobra. Nocoj je kot Breda v Šauerlovci »Pravljici o rajski ptici« nastopila v dramskem gledališču ga. Sava Sever-Scherbanova. Ga. je s svojim mehkim, toplim, za oder dokaj bogatim glasom in z umerjenimi gestami in zdržanjem podala prijetno odrosko figuro, vendar pa je bila njena igra nekam raztrgana, kar utegne biti pač v zvezi z dejstvom, da je bil to njen prvi nastop v gl. daljših. Občinstvo jo je nagradilo z množico cvetja in aplavza. Na sploh je treba priznati, da je »Pravljica o rajski ptici« (Skrbinškova režija) od premijere mnogo pridobila, zlasti Jermanova podoba Toneta se je lepo približala človeku, na višini je ostal Kralj, zlasti pa ga. Šaričeva.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 15. oktobra. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Precej jasno in mило vreme

Finančne težkoče Italije

Pred mesecem so krožile med italijanskimi gospodarstveniki krogi vesti o skorajšnjem sklepu večjega investicijskega posojila Italije v Franciji. Te govorice, ki so morale imeti kako realnejšo podlago in ki jih je beležilo tudi nemško časopisje, je fašistični tisk povsem prezrl. »Münchener Neuste Nachrichten« pa so poročale iz verodostojnega vira, da so se tozadevna pogajanja razbila. Oglasila so se v zadnjih dneh tudi uradna fašistična glasila, ki so te vesti po ukazu od zgoraj energično dementirala. Oglasil se je pa tudi sam brat Mussolinija, Arnaldo, in v uvodnem članku v »Popolo d'Italia« poskušal najti vzroke težke gospodarske krize, ki ogroža vso Italijo in navedel tudi čudežni lek, kako bi se ta kriza ozdravila. Ta članek je simptomatičen in zelo interesanten, ker v pravi luči prikazuje stanje italijanskega gospodarstva.

Predvsem ugotavlja Arnaldo Mussolini, da živi današnja Italija preko svojih razmer in je preveč zapravljiva. Od proizvajalca zahteva znižanje cen, za trgovino zahteva prosto konkurenčno gibanje in od konsumentov skrčenje ekzistenčnega minimuma in splošno uvedbo varčevanja. Nadalje govori Arnaldo o reorganizaciji notranjih domačih tržišč, ki ne upoštevajo v dovoljni meri pravic producenta in konsumenta. Trgovini kliče, da se mora prilagoditi trenutnim zahtevam nacije in blagostanja prebivalstva. Kdor bi poskušal uničevati narodno gospodarstvo, mesto da bi znižal cene, ta je zlobinec. Dalje je pomisliti, da so v modernem življenju napori posameznika le tedaj koristni, če jih podpira skupnost. V ostalem pita ta novi narodni gospodar Italije trgovce, obrtnike in industrijalce, katerih interesi se križajo z interesi fašističnega režima, z izdajalci domovine, ki jih je treba poslati »al confine« (v konfinacijo).

Ta članek je vzbudil med poslovnimi krogi obilo razburjenja. Je pa v ostalem samo komentar znanega Mussolinijevoga govora o gospodarskem delovanju današnje Italije.

Iz vsega tega sledi, da italijanske finance ne doživljajo pač najlepših dni. Kdor pozna razmere v Italiji in skromnost italijanskega prebivalstva, mu mora biti jasno, da so nauki Arnalda Mussolinija povsem brezpredmetni. Vendar pa je imel ta apel na italijansko gospodarsko javnost gotovo ozadje, kar najbolje ilustrira

sestaneke zastopnikov važnejših italijanskih denarnih zavodov, ki se je vršil pred dnevi v Milanu.

O tem poročala »Neue Züricher Zeitung« sledeče: Sestanku je predsedoval sam Mussolini, prisostvovali pa so mu tudi razni ministri. Pri tej priliki so se določile norme, ki naj perijodično ugotavljajo finančne potrebe države. Vsako leto v mesecu aprilu in oktobru se imajo sestati zastopniki vseh večjih denarnih zavodov Italije in predložiti Mussoliniju višino razpoložljivih sredstev, ki bi se stavila na razpolago novemu finančnemu programu, ki ga je sestavil predsednik vlade. To se pravi, da bodo morali vsi finančni zavodi v bodoče plasirati svoje likvidne denarne zaloge tam, kjer vladajo nujnejše državne potrebe. Za varnost teh investicij ne bo vedno v dovoljni meri preskrbljeno, to je razvidno že iz dejstva, da se sploh ni razpravljalo, kako in kdaj se imajo te naložbe amortizirati. Zelo simptomatična je okolnost, po kateri je duce razvijal ta svoj najnovejši finančni izum.

Nekateri švicarski listi vidijo v tej akciji fašistične vlade oster napad na načela osebne lastnine, drugi zopet naglašajo, da je finančni položaj Italije v taki zagati, da se je moral režim poslužiti sredstev, ki jih je dosedaj poznala samo sovjetska Rusija. Mednarodni finančni svet ne zaupa vladi, zato so vsa prizadevanja za sklep večjega investicijskega posojila razbila.

Odrpota postaja vprašanje, ali bodo italijanski denarni zavodi sploh izkazovali kake odvisne zaloge kapitala, ne da bi pri tem krčili svojo likvidnost. Znano je namreč, da skoro pri vseh večjih denarnih zavodih v Italiji vloge stalno padajo, pa tudi zadruga nazaduje v veliki meri. Vsled večjih polomov v italijanskem bankarstvu v zadnjem času je tudi zaupanje prebivalstva znatno omajeno. Glavni viri kopičenja kapitalov pa so prihajali v Italijo s strani emigracije, ki je v novjšem času povsem odpovedala, bodisi vsled vladajočih gospodarskih kriz, ki ji preživljajo vse države, ki zaznamujejo večje prekrške italijanske emigracije, bodisi iz političnih razlogov. Zanimivo je nadalje, da švicarske banke poročajo o vedno večjem pritoku kapitala iz Italije. Nekateri listi trdijo celo, da so ti kapitali last vodilnih krogov fašistične Italije.

37-095, Newyork 708-70, Pariz 27-78, Praga 21-0275, Sofija 51360, Stockholm 190-43, Varšava 79-4025, Curih 137-77.

Curih, 16. okt. Beograd 9-1280, Pariz 20-1725, London 25-00, Newyork 514-55, Bruselj 71-725, Milan 20-9375, Madrid 49-00, Amsterdam 207-325, Berlin 122-35, Dunaj 72-57, Stockholm 138-175, Oslo 137-65, Kopenhagen 137-65, Sofija 3-7275, Varšava 57-65, Budimpešta 90-15.

Vrednostni papirji.
Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 16. okt. Drž. papirji: 7% inv. pos. 88 bl., vojna škoda ar. 426-426-50 (425, 426-50), voj. škoda kasa 426-426-50 (428, 426), voj. škoda dec. 427-428, 4% agr. obv. 54 bl., 7% Bler. pos. 79-80 (80), 8% Bler. pos. 86-50 do 87 (87-75; 87), 7% pos. hipot. b. 79-79-25 (79). — Banke: Hrvatska 56 d., Praštediona 922-924, Udružena 191-193, Ljublj. kreditna 122 d., Medjunarodna 66-50 d. — Industrije: Šečarana Osijek 295-300, Trboveljska 345 do 346, Slavonija 200 d., Večve 124 d.

Beograd, 16. oktobra. 7% inv. pos. 85-50-86, 4% agr. obv. 54, 7% pos. drž. hip. b. 79-80, 7% Blaie 82-50-83, vojna škoda 445, ult. nov. 449, ult. dec. 450-452.

Dunaj, 16. oktobra. d. Bankverein 17-45, Kreditni zavod 47-25, Dunav-Sava-Adria 11-10, Priorite 88-60, Ruše 34-50, Trbovlje 45, Leykam 3-95.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu
London, 16. oktobra. 7% Blaie 76-77-50.

Newyork, 16. oktobra. 8% Blaie 84-85, 7% Blaie 77-78, 7% pos. drž. hip. b. 75-75-78.

Zitna tržišča.
Na ljubljanskem tržišču tendenca stalna, promet: 2 vagona pšenice, 1 vagon koruze, 1 vagon ovsa.
Novi Sad, 16. okt. Pšenica: 79/80 kg: baška 145-150, baška Tisa šlep 150-152-50, gornjebaška 152-50-155, banatska Tisa šlep 145-147-50, banatska Bega šlep 142-50-145, gornjebanatska 147-50-150, južnobanatska 140 do 142-50, sremska, slav., 73 kg 132-50-135. — Koruza: nova: banatska dec., jan. 77-50 do 82-50; ostala neizpremenjena. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 12 vag., oves 2 vagona, ječmen 1 vag., moka 5 vag., otrobi 46 vagonov. Tendenca: neizpremenjena.

Budimpešta, 16. okt. Tendenca prijazna, promet srednji. Pšenica: okt. 15-17 (15-17 do 15-18), mare 16-17-16-28 (16-18-16-19), maj 16-57-16-67 (dtto). — Rž: mare 9-48-9-62 (9-48-9-50). — Koruza: maj 12-55-12-83 (12-69-12-70). Trs. maj 11-05-11-20 (11-10 do 11-12).

Ljubljansko lesno tržišče.
Tendenca neizpremenjena, brez prometa.

Sport

KONFERENCA ZA BALKANSKI KUP

V nedeljo se je vršil v Sofiji sestanek zastopnikov balkanskih držav, da se dogovore glede tekmovanja za Balkanski kup. Konferenci so prisostvovali: inž. Ivanov, dr. Slavov (Bolgarija), dr. Marcellus in Nikolopoulos (Grčija), Lukidi in Ksifandi (Rumunija) in dr. Andrejevič (Jugoslavija).

Sestanku je predsedoval Lukidi. Rešil se je protest grškega saveza glede tekme Rumunija-

Mali oglasi

Oglasi socialne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—, Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

Trboveljski premog

Spezialni »KOKS« za kurjavo naročite pri »ILIRIJA«.
Lunajska cesta 46. — Telefon 28-20, 25-95.

Naslove

(točne) trgovcev in obrtnikov v dravski banovini kupim. Ponudbe pod »Naslovi«.

Gospodična

po dnevi v službi, išče sobo s posebnim vodom v bližini banske palače. — Ponudbe na »Gospodična I.«

Foto-aparat

znamko »Voigtlander« 9x12 z objektivom 1:4.5 prodam po zmerni ceni. — Interesenti zvedo naslov v upravi pod značko »Dober objektiv«.

audizioni Radiofonio, kakor tudi pri zavodu Banca Commerciale Italiana. Odstop tega važnega finančnika pri omenjenih družbah se uradno motivira s posebnimi mislijami, katere naj prevzame Panzarasa pri koncernu Italgas, ki se v zadnjem času nahaja v velikih finančnih težkočah. Delnice tega koncerna so v zadnjem času s neverjetno naglico pričele padati in je obstojala bojazen, da pride ta največji severoitalijanski koncern v resne finančne težkoče. Smatra se, da bo Panzarasi uspelo z večjo državno pomočjo rešiti podjetje poloma.

Redukcija dela Batinih tovarn. Največji češkoslovaški industrijalec Bata je izjavil, da bo trajal delovni čas v njegovih tovarnah v Zlinu samo pet dni v tednu. Š to redukcijo namerava češkoslovaški Ford dvigniti mezo delavstva, obenem pa znižati cene proizvodov. Tovarne v Zlinu producirajo trenutno 100.000 parov čevljev dnevno, zaposlujejo v tovarnah in prodajalnah pa preko 22.000 oseb.

Dobave

Prometno-komercijalni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 5000 komadov lesenih podložkov za sode. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 20. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 200 m žice in 1600 kg kremenčite moke; do 27. oktobra t. l. glede dobave vodikaznih stekel, klingerit-tesnilk, azbest tesnil in 300 m³ jamskega lesa. —

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 27. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg masti za jamske vozčke. —

Direkcija drž. rudnika Zenica sprejema do 30. oktobra t. l. ponudbe glede dobave pocinkane pločevine in žice. —

Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 30. oktobra t. l. ponudbe glede dobave cevi za kotle lokomotiv. —

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 31. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 40.000 kg ovs, 12 sodov karbolineja, 500 m svinčenega kabela, 2 jekleni peresi za avtomobil, jeklenih pet za vrtilni stroj, cinkove barve in lakov, 10 sodov katrana, 200 kg kovanih žebeljev in 20.000 kg negšenega apna. —

Borzna poročila

dne 16. oktobra 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 16. okt. Amsterdam 22-725, Berlin 13-395 do 13-425, Bruselj 7-8652, Budimpešta 9-8796, Curih 1094-40-1097-40, Dunaj 7-9385 do 7-9685, London 273-98, Newyork 56-185-56-385, Pariz 221-07, Praga 166-95-167-75, Trst 294- do 296-.

Zagreb, 16. okt. Amsterdam 22-695-22-755, Dunaj 793-85-796-85, Berlin 13-395-13-425, Bruselj 786-52 bl., Budimpešta 987-96 bl., Milan 294-10-296-10, London 273-58-274-88, Newyork 56-185-56-385, Pariz 220-07-222-07, Praga 166-95-167-75, Curih 1094-40-1097-40.

Beograd, 16. oktobra. Amsterdam 22-6950 do 22-7550, Berlin 13-3950-13-4250, Budimpešta 986-46-989-46, Curih 1094-40-1097-40, Dunaj 793-85-796-85, London 273-58-274-88, Newyork 56-1850-56-3850, Pariz 220-07-222-07, Praga 166-95-167-75.

Dunaj, 16. oktobra. d. Amsterdam 285-68, Beograd 12-5725, Berlin 168-48, Bruselj 98-79, Budimpešta 124-06, Bukarešta 4-2087, Kopenhagen 189, London 34-4387, Madrid 67-60, Milan

Grčija 8:1, ki je bila igrana 25. maja v Bukarešti in na kateri je za Rumunijo nastopil igralec Veece, bivši profesionalni igralec Ujpesta. Delegat Rumunije je zagovarjal nastop Veece, češ da statuti tekmovanja za Balkanski kup v niti enem določilo ne zbranjuejo sodelovanje profesionalistov. Protest je bil rešen na ta način, da so se vsi delegati zedinili, da smejo odslej nastopati le amaterji in da je radi nejasnosti pravilnika naredila Rumunija pogreško. Na predlog dr. Andrejeviča je Grčija umaknila protest in je s tem bila stvar rešena.

Popoldne se je vršila tekma za Balkanski kup med Rumunijo in Bolgarijo, ki se je končala s 5:3 za Bolgare.

V ponedeljek se je seja komiteja nadaljevala. Člen 2. se je spremenil v toliko, da traja funkcija člana komiteja le toliko časa, dokler je imenovan član uprave svojega saveza. Tajnik kup komiteja mora biti obenem tajnik svojega saveza, predsedniki pa se volijo vsako leto v sledečem redu: Rumunija, Bolgarija, Grčija, Jugoslavija.

Preostale tekme za Balkanski kup so bile razvršene tako-le:

- 16. novembra v Sofiji Jugoslavija-Bolgarija;
 - 7. decembra v Atenah Bolgarija-Grčija;
 - 15. marca 1931. v Beogradu Jugoslavija-Grška;
 - 5. aprila v Beogradu Jugoslavija-Bolgarija;
 - 10. maja v Bukarešti Rumunija-Bolgarija;
 - 28. junija v Zagrebu Jugoslavija-Rumunija;
 - 25. oktobra v Sofiji Bolgarija-Grčija;
 - 22. novembra v Atenah Rumunija-Grčija.
- Termini teh tekem se ne morejo preložiti. Novi komite je bil sestavljen sledeče: predsednik inž. Ivanov (B.), tajnik dr. Andrejevič (J.), odborniki: Nikolopoulos (G.) in Lukidi (R.). Redna glavna skupščina se vrši 22. novembra 1931 v Atenah ob priliki tekme Rumunija-Grčija.

ODGOVOR UPRAVE HAJDUKA NEZADOVOLJNIM ČLANOM

Split, 15. oktobra. (k) Glede na protest nekaterih članov »Hajduka«, ki zahtevajo izredno skupščino in spremembo upravnega odbora, je uprava »Hajduka« izdala to-le izjavo: »Uprava »Hajduka« smatra, da ni umestno za klub spuščati se v javno polemiko s podpisniki sporočila na upravo »Hajduka«, objavljenega v tukajšnjih dnevnikih od 14. t. m. Uprava je in bo delala samo v interesu kluba po svojem najboljšem znanju, po pravilih JNS in po sportnih običajih morale. Uprava »Hajduka« priporoča svojim članom, da se drže pravil kluba in sportske resnice. Za upravo: tajnik dr. P. Nešićo, za predsednika podpredsednik dr. Edo Bulat.

Radio

Ljubljana, petek, 17. oktobra: 12.15 Plošče (opera: Carostelec, orkestralna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče in borza. 18.00 Koncert radio orkestra. 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 19.30 Gospodinjska ura, gđ. Cilka Krekova. 20.00 Sportna ura, predava gosp. Drago Ulaga. 20.30 Prenos iz Beograda. 22.30 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, sobota, 18. oktobra: 12.15 Plošče mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče in borza. 18.00 Kartuzija Pleterje, predava g. Pirnat. 18.30 Plošče. 19.30 Ga. Orthaber: Angloščina. 19.30 Aktualna ura (100letnica berlinskega muzeja). 20.00 L. M. Škerjanec: O mojstrskem dirigetskem tečaju v Baslu. Dvboj na harmoniki: Kokalj-Magister. 21.45 Hawai jaz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, petek, 17. oktobra: 12.30 Plošče. 13.30 Dnevne vesti. 17.00 Popoldanski koncert zabavne glasbe. 18.30 Dnevne vesti. 20.15 Kulturna in društvena poročila. 20.30 Prenos koncerta iz Beograda. 22.30 Poročila in vreme. 22.40 Večerni koncert lahke glasbe.

Zagreb, sobota, 18. oktobra: 19.10 Uvod v naslednj prenos. 19.20 »Carmen«, opera v štirih dej. Prenos v Dunaju. Med odmori poročila in vreme.

Beograd, petek, 17. oktobra: 19.30 Nemščina. 20.00 Spomini starega botnika, predavanje. 20.30 Pevski koncert akadem. okteta. 21.30 Večerni koncert radio-kvarteta; vmes poje ga. Kornelija Ninković-Grosano. 22.30 Čas, dnevne vesti in sport. 22.45 Plošče.

Beograd, 18. oktobra: 19.30 Prenos opere iz Dunaja: »Carmen«, opera Bizet. Okrog 21.30 Čas in dnevne vesti, nato zabavni koncert.

IZVOZ V FRANCIJO

Za vse trgovske posle s Francijo se priporoča tvrdka J. Lavrič & Cie., 4, rue Eugène-Carrière, Strasbourg, Francija. Brzjavljivi: Lavrič-Strasbourg

Uradnik

državni, išče sobo s hrano na Mirju. — Ponudbe pod »Hrana« na upravo.

Lep trgovski lokal

za povsem novo trgovsko branzo v strogem centru Ljubljane rabi za takoj ali najkasneje do 1. dec. t. l. »Delniška družba«. Ponudbe s navedbo kraja in najemnine na upravo pod »Delniška družba«

Zahvala

Za vse dokaze sočutja in ljubezni ter za obilico prekrasne cvetja, podarjenega naši ljubljenci v zadnji pozdrav, izročamo najprisrčnejšo zahvalo. Sv. maša zadušnica se bo brala v župni cerkvi Sv. Petra v soboto, dne 18. t. m. — in v Stolnici 20. t. m. ob krat ob 8. uri.

Rodbina dr. Gostlova

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

I. No. 8703.

Razglas

Kraljevska banska uprava Dravske banovine razpisuje državno službeno mesto tehnika-pripravnik II. kategorije pri tehničnem oddelku tukajšnje banske uprave.

Prošnje, pravilno kolekovane ter opremljene z dokazili v smislu člena 12. zakona o civilnih uradnikih, je vložiti pri tukajšnji banski upravi najkasneje do

31. oktobra 1930.

Za razpisano mesto se zahteva matura srednje tehnične šole.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

Ljubljana, dne 11. oktobra 1930.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

A 236/30-8

2422

Oklic

dediču neznanega bivališča.

Mion Josip, posestnik in krčmar v Brezini št. 31 (34), je dne 6. septembra 1930. umrl. Poslednja volja se ni našla.

Mion Anton, rojen leta 1861. v Veliki Kaniži, ki je kot zapustnikov brat vpoštevjen kot zakoniti dedič, se, ker njegovo bivališče sodišču ni znano, pozivlje, da se v teku enega leta od danes naprej zgleda pri tem sodišču. Po preteku tega roka se bo zapuščina razpravljala z ostalimi dediči in z gospodom Grubičem Martinom, posestnikom in državnim vpokojevcem v Črncu 39, ki se je postavil za skrbnika odsotnega Milona Antona.

Okrajno sodišče v Brežicah, odd. I., dne 11. oktobra 1930.

No I 115/30-2.

2414-3-3

Amortizacija.

Na prošnjo Smolnikar Pavla, posestnika iz Raven št. 9 pri Hruševki, se uvaja postopanje za amortizacijo vložne knjižice hranilnice in posojilnice v Kamniku, reg. z. z. n. z., št. 6090 z vlogo 14.634 Din 17 p. z. bila baje ukradena. Imetnik te vložne knjižice se pozivlja, da uveljavi svoje pravice v šestih mesecih, ker bi se sicer po tem roku izreklo, da je vložna knjižica ob veljavu.

Okrajno sodišče v Kamniku, odd. I., dne 9. oktobra 1930.

E 229/30-15.

2421

Dražbeni oklic.

Dne 30. oktobra 1930. ob 9. uri bo na licu mesta v Pirošici dražba nepremičnin, t. j. stavbišče s šupo in hišo ter dve-

ma njivama: zemljiška knjiga Bušečavas, vl. št. 417, 478, in Krška vas vl. št. 889.

Cenilna vrednost: 21.811.50 Din; najmanjši ponudek: 14.541 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kostanjevici, dne 8. oktobra 1930.

E 641/30-6.

2413

Dražbeni oklic.

Dne 10. novembra 1930. ob 9. uri bo pri podpisanim sodišču v sobi št. 24 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Gor. Orehoviča, vl. št. 293. Cenilna vrednost: 9661.— Din; najmanjši ponudek: 6641.— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Novo mesto, dne 10. oktobra 1930.

E 547/30.

2409

Dražbeni oklic.

Dne 14. novembra 1930. ob 9. uri bo pri podpisanim sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin hiše, njiv in travnikov: zemljiška knjiga Kruplčnik, 1/8 vl. št. 79 in 159. Cenilna vrednost: 1224.75 Din; vrednost pritlikline: Din 182.56; najmanjši ponudek: Din 816.—

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, dne 28. septembra 1930.

E 402/30-5.

2412

Dražbeni oklic.

Dne 3. decembra 1930. dopoldne ob 9. uri bo pri podpisanim sodišču v sobi št. 19 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Preloge, vl. št. 138 in 291.

Cenilna vrednost: Din 22527.15; vrednost pritlikline: Din 135.—; najmanjši ponudek: Din 15.108.10.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne moglo več uveljavljati glede

nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Šmarje pri Jelšah, dne 8. oktobra 1930.

E 1901/30-12

2423

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog tvrdke Tramscheg Franc, Celje, kot zahtevajoče stranke po dr. Zangerju, odvetniku v Celju, bo dne 11. novembra 1930. ob 9. uri, pri tem sodišču, v sobi št. 4. na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: Zagrad vl. št. 252, hiša z dvoriščno zgradbo in ograjami, cenilna vrednost 139.982.50 Din, vrt, cenilna vrednost 172.— Din, skupaj 140.154.50 Din.

Najmanjši ponudek 93.436.34 Din Vadij znaša 14.015.45 Din.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III., dn 11. oktobra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Stanje z dne 8. oktobra 1930.

Aktiva.	Dinarjev
Metalna podloga	324,774.544.08
Posojila	1.533,243.620.37
Račun za odkup kronskih novčanic	929,332.063.35
Račun začasne zamene	148,267.405.33
Dolg države	2.997,155.034.—
Vrednost državnih domen zastavljenih za izdajanje novčanic	2.138,377.163.—
Saldo raznih računov	1.013,621.801.39
	9.084,771.632.12

Pasiva.	Dinarjev
Glavnica Din 50.000.000 v kovanem zlatu: od te vplačano	30.000.000.—
Rezervni fond	12,863.683.99
Novčani v obtoku	5.651,639.700.—
Državni račun začasne zalozbe	148,267.405.33
Terjatve države po raznih računih	57,225.406.23
Razne obveznosti	963,342.403.57
Terjatve države za zastavljene domene	2.138,377.163.—
Nadavek za kupovanje zlata za glavnico in fondne	83,055.870.—
	9.084.771.632.12

V metalni podlogi se račun: dinar v zlatu za en dinar, angleški funt za 25 dinarjev, dolar za 5 dinarjev, lira za 1 dinar, švicar-

ski in francoski frank za 1 dinar, dinar v kovanem srebru za 1 dinar itd.

Obrestna mera po eskontu menic 5% na leto.

Obrestna mera za posojila na zastavo 7% na leto.

Štev. 3587.

2417

Razglas.

Direkcija šum v Ljubljani ponovno razpisuje v verskozakladnih gozdih v področju šumske uprave na Bledu prodajo okoli 7040 plm³ v režiji izdelanega mehkega tehnično porabnega lesa in 70 prm³ mehkih drv.

Ponudbe, pisane na tiskovinah, ki se dobe pri direkciji šum v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 1., je vložiti do 6. novembra 1930. do 11. ure dopoldne pri isti direkciji.

Vsa predmetna pojasnila daje direkcija šum v Ljubljani in šumska uprava na Bledu.

Direkcija šum v Ljubljani, dne 13. oktobra 1930.

Št. 9139/II.

2426 2—1

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje, razpisuje za dan 27. oktobra 1930. ob 11. uri nabavo:

300 m³ jamskega lesa.

Pogoji se dobe pri podpisani direkciji.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 13. oktobra 1930.

Št. 9145/II.

2425 2—1

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 17. novembra 1930. ob 11. uri nabavo:

1 stoječi brzovrtni stroj za transmisijski pogon.

Pogoji se dobe pri podpisani direkciji.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 13. oktobra 1930.

Razne objave

Vabilo

na

Izredni občni zbor

>Občeorisne zadruga za stavbe in stanovanjca r. z. z. o. z. v Ljubljani

ki se bo vršil

v soboto 25. oktobra 1930. ob 20. uri

v salonu gostilne pri Mraku na Rimski cesti

z dnevnim redom:

1. Stanovanjska zadeva dveh članov.

2. Gradbena akcija.

Načelstvo.

Objava.

Izgubila sem zrelostno izpričevalo drž. ženskega učiteljišča v Ljubljani za leto 1909. na ime: Bežek Zora, rodom iz Tržiča. Prolašam ga za neveljavno.

Bežek Zora, s. r.

Conan Doyle:

11

Pozna osveta

(Iz angleščine prevedel z avtorjevim dovoljenjem Iv. Mulaček.)

Daily News pravi, da ni nobenega dvoma glede tega, da je zločin političnega značaja. Despotizem in sovraštvo do liberalizma, ki je navdajalo kontinentalne vlade, je imelo za posledice, da je prignalo na naše obrežje množico mož, ki bi bili izvrstni državljani, ako jih ne bi prešinjal nezadovoljstvo v spominu na vse, kar so pretrpeli. Med ljudmi je bil v veljavi strog častni kodeks, čigar prekršitev so kaznovali s smrtjo. Poizkusiti se mora vse, da se najde tajnik Stangerson in da se ugotove razne podrobnosti o navadah umorjenega. Velik korak naprej je bil storjen že s tem, da so našli naslov hiše, v kateri je stanoval, uspeh, ki ga je popolnoma Scotland Yarda.

Pri zajtrku sva s Sherlock Holmesom skupaj prebrala ta poročila in vse je kazalo, da so ga zelo zabavala.

>Saj sem vam pravil, da bosta Lestrade in Gregson zela slavo, naj se zgodi karkoli se hoče.<

>To je odvisno od tega, kako se vsa stvar konča.<

>Ej, moj Bog, na tem ni prav nič ležeče. Ako ujamemo tega človeka, se zgodi zaradi njunih naporov; ako uteče, se zgodi to navzlic njunim naporom. Karkoli storita, vedno imata svoje pristaše. Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire.<

>Kaj pa je to?< sem vzkliknil. V tem trenutku se je namreč začul glasen topot številnih korakov v veži in na stopnicah in izrazi nevolje naše gospodinje.

>Oddelek detektivske policijske čete z Baker Streeta je, rekel tovariš resnobno in pri teh besedah se je vsulo v sobo pol tucata tako umazanih in tako razcapanih mladih pouličnih potepinov, kakršnih še nisem izlepa videl.

>Pozor!< je klical Holmes s strogim glasom in šestor-

rica je mahoma obstala v vrsti kakor kipi. >Prihodnjij pošljite Wigginsa s poročilom samega sem gor k meni, ostali pa počakajte spodaj na ulici. Ste našli, Wiggins?<

>Ne, gospod, nismo,< je odgovoril eden fantičev. >Skoraj se nisem nadejal, da boste. Iskati morate, dokler se vam ne posreči. Tukaj je vaše plačilo.< In dal je vsakemu en šiling. >Sedaj pa naprej, ampak prihodnjij mi pridite z boljšim poročilom.<

Mignil jim je z roko in odhiteli so po stopnicah navzdol kakor podgane; v naslednjem trenutku pa sva že čula njihov glasno vpitje spodaj na ulici.

>S pomočjo enega teh malih beračev dosežeš več kot s pomočjo celega tucata stražnikov,< je dejal Holmes. >Že sam pogled na uradno osebo zapre ljudem usta. Ti le fantiči pa pridejo vsepovsod in slišijo vse. Ostri so kot šivanke; samo organizirati jih je treba.<

>Ali se jih poslužujete tudi v tem Brixtonskem primeru?< sem vprašal.

>Da. Rad bi namreč dognal eno okolnost. To pa je samo vprašanje časa. Heja! Sedaj pa izveva gotovo kaj novega! Gregson prihaja in blaženost mu odseva z vsake poteze na obrazu. K nama je namenjen, prepričan sem. Res, se je že ustavlil. Evo ga!<

Glasno je zapel zvonec in nekoliko sekund pozneje je svetlolasi detektiv stopal po stopnicah navzgor — kar čez tri obenam — in planil k nama v sobo.

>Moj dragi,< je vzkliknil ter stiskal Holmesu mirno roko, >čestitajte mi! Razvozlal sem vso stvar in jasna je ko beli dan!<

Zazdela se mi je, kakor da se je prikazal nekak nemir na izrazitem obrazu mojega tovariša.

>Ali hočete s tem reči, da ste na pravi sledi?< je vprašal.

>Na pravi sledi! Veste kaj, gospod, ga že imamo pod ključem!<

>In ime mu je?<

>Artur Carpentier, podporočnik v mornarici Njenega

Veličanstva,< je kričal Gregson in si prešerno mel debele roke ter napihoval prsa.

Sherlock Holmes je olajšano vzdihnil in se polagoma nasmehnil.

>Sedite in poizkusite eno teh smotk,< je rekel. >Rad bi slišal, kako se vam je to posrečilo. Ali hočete malo whiskyja z vodo?<

>Zakaj pa ne,< je odgovoril detektiv. >Orjaški napore zadnjih dveh dni so me dodobra izmučili. Ne toliko telesni napori, veste, marveč duševni. Vi boste že razumeli to, gospod Sherlock Holmes, saj obadva delava z glavou.<

>Preveč mi izkajujete časti,< je rekel Holmes resnobno. >Sedaj nam pa povejte, kako ste dosegli ta tolikanj radostni uspeh.<

Detektiv je sedel v naslonjač in zadovoljno kadil smotko. Nato je v prevelikem veselju naenkrat tlesnil po svojih mečah.

>Najbolj smešno pri vsej stvari je,< je vzkliknil, >da je ta bedak Lestrade, ki se smatra za tako neznanško zmognega, zašel na popolnoma napačno pot. Zagnal se je za tajnikom Stangersonom, ki je prav tako malo v zvezi s tem zločinom, kakor še nerojeno dete. Uverjen sem, da ga je že prijel.<

Ta misel je tako zelo poščegetala Gregsona, da se je nasmejaj, da mu je kar sapa pohajala.

>In kako pa ste prišli na svoj sled?<

>Ej, vse vam povem. Seveda ostane to popolnoma med nami, dr. Watson. Prva težkoča, ki smo jo morali premagati, je bila v poizvedbah o prejšnjem življenju Amerikanca. Nekateri ljudje bi bili čakali, da bi dobili odgovor na svoje oglese ali dokler ne bi nastopili ljudje s prostovoljnimi informacijami. Toda na tak način se Tobija Gregson ne loti dela. Ali se spominjate klobuka poleg umorjenega?<

>Da,< je rekel Holmes,< od tvrdke John Underwood in sinovi, št. 129 Camberwell Road.<

Zanimive potvorbe

Približno pred 3. leti je našel siromasni kmet Fradin na svoji njivi pri oranju nekaj stvari, katerih so domnevali, da izvirajo iz takozvane kamenite dobe človeštva. Posestvo, kjer so našli tisto kamenje, leži v vasi Glozel na Francoskem in po imenu vasi so imenovali tudi te izkopine »glozelske«. Takoj po odkritju teh pravih ali nepravih »starin« je dal zdravnik in starinoslovec dr. A. Moslet na posestvu kopati naprej na svoje stroške in od tedaj dalje je postalo imel »Glozel« svetovna senzacija.

Dolga vrsta učenjakov in strokovnjakov je bila prepričana, da so starine pristne in mnogo vredne in kar na kupe raznih znanstvenih teorij se je sprilo izkopin v Glozelu razkadilo v prazen nič. Učenjaki so drug za drugim priznavali, da so bili njihovi dotedanji nauki vsi napačni, kajti »Glozelske« starine so dokazovale:

- 1) da so v kraju Glozel že v prazgodovinski dobi prebivali ljudje;
- 2) da so takrat, v kameniti dobi, v tem delu Evrope živeli severni jeleni, dočim so bili učenjaki dotlej mnenja, da so v teh krajih Evrope severni jeleni že zdavnaj prej izumrli;
- 3) da so poznali tedanji prebivalci Glozela že jako razvito pisavo.

Kazalo je torej, da bo prišlo do pravcate znanstvene revolucije. Kar nenadoma pa so se pojavili dvomi o pristnosti izkopanih predmetov. Na nekaterih predmetih so namreč opazili odtiske prstov pračloveka. Starinoslovci so mislili, da so tudi ti odtisi res pristni. Ko so pa te odtise pregledali nekoliko natančneje, so spoznali, da to niso odtisi prstov pračloveka, ampak da so to odtisi prstov genialnega najditelja teh predmetov!

Nato se je razvila borba. Francoski starinoslovci so se razdelili na dva tabora. Pristaši »Glozelac« so trdili prepričano, da so izkopine pristne in da nekateri starinoslovci te pristnosti le zato nočejo priznati, ker se boje, da bi bilo vse njihovo dotedanje življenjsko delo uničeno. Gospod Fulien, član francoske akademije znanosti, in pa gospod Dussant, znan starinoslovec, ki sta oba napisala debele knjige o nastanku pisave, sta pa najhujša nasprotnika »Glozelovcev«. Dve leti že traja ta boj, sedaj pa bo moralo odločiti — sodišče (!), kdo ima prav...

Zgodovina pozna pa še druge potvorbe, ki so nekda vzbujale prav tako senzacijo kakor »glozelske« izkopine. V teku stoletij so ljudje ponarejevali vse mogoče reči. Ponarejali so in še ponarejajo dragocene slike, starinsko pohištvo, tapete, stare rokopise in prazgodovinske predmete. Ponarejalci poznajo dobro vse znanstvene teorije in so naravnost umetniki v svoji stroki. Včasih pa se tudi dogodi, da oni sami »noter padejo«.

V 18. stoletju je slovel Jernej Adam Beringer

v Würzburgu za velikega učenjaka. Tudi on je mnogo kopal. L. 1726. pa je izdal neko knjigo, kjer je natanko opisal okoli 200 izkopanih kamenitih in kovinskih »starin«. Mož je kopal in iskal pa še naprej, in je vedno našel novo kamenje, dokler ni 1. aprila nekega leta našel kamena z napisom »Beringer«. Šele tedaj so se možu odprle oči, da je spoznal, da so mu vse tiste »starine« nalašč zakopali v zemljo njegovi — študentje...

L. 1868. je vzbudila veliko pozornost takozvana »Meza-pisava«. Meza je bil v 9. stoletju pr. Kr. kralj Mohabitov. Pisava je opevala neko veliko kraljevo zmago. Nato so našli še kip kralja Meze in druge mohabitske starine. Šele mnogo let pozneje pa so prišli na to, da je neki mož po imenu Shapina skupno z nekimi trgovci iz Jeruzalema take »starine« izdeloval kar na debelo in jih prodajal za drag denar. Prav ta Shapina je prodal celo britanskemu muzeju v Londonu odlomek izvirnika sv. pisma.

Med ponarejenimi rokopisi je znan »kraljičino-dvorski« rokopis, ki so ga prevedli celo v 12 jezikov, dokler niso Masaryk, sedanjí predsednik češkoslovaške republike, in nekateri njegovi tovariši dokazali, da je ponarejen.

Nemški državni kancler dr. Brüning
Nemški državni kancler gre na prvo sejo novoizvoljenega nemškega državnega zbora

Največja sramota današnje dobe

Največja sramota današnje dobe je trgovina z ljudmi. Ta trgovina je jako obsežna; kajti brezvestni lopovi trgujejo s ženskami, trgujejo z moškimi in z otroci, samo da nese. Oblasti sicer nastopajo proti trgovcem z ljudmi z vso strogostjo zakona, ampak to je mnogo premalo. Zato ta trgovina še dandanes sijajno cvete in uspeva.

Posebno je ta trgovina razvita po pristaniših Sredozemskega morja, kamor dovažajo »blago« zlasti iz Afrike. Tu je trgovcem policija res vedno za petami, toda trgovci so se znali vedno zelo spretno skrivati. Nedavno pa so prišli na sled nekemu skrivališču, kjer so se trgovci s človeškim »blagom« čutili popolnoma varne in so zato tudi tam hranili svoje »blago«, dokler ga niso razprodali.

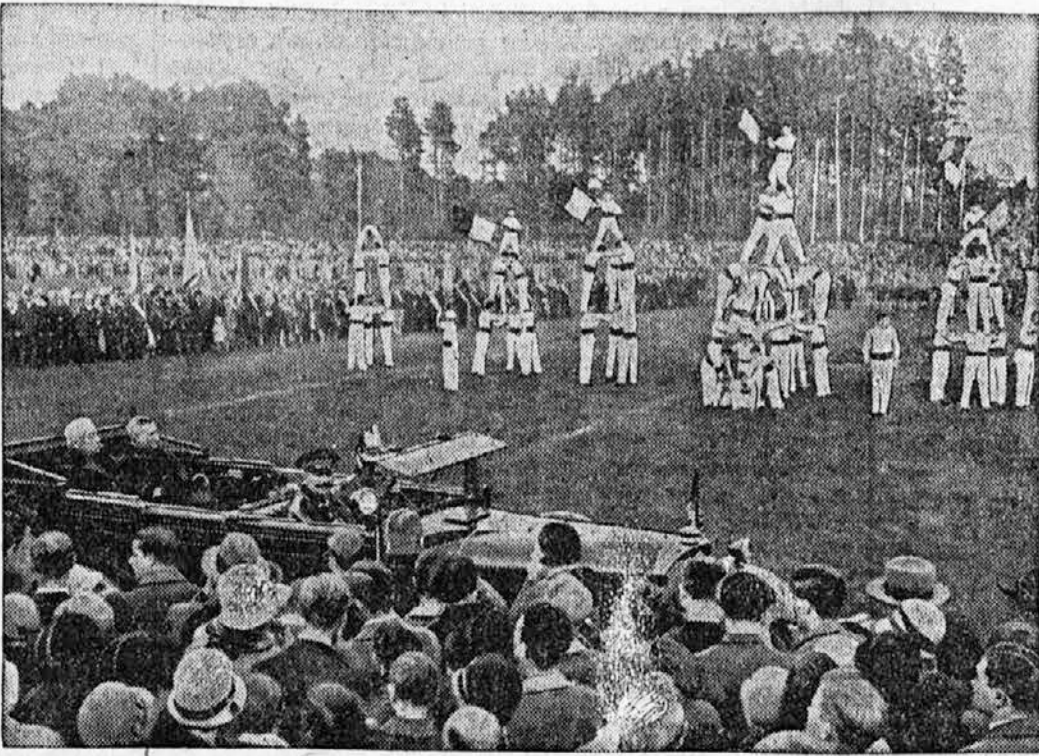
Komisija, ki so jo ustanovili pri Društvu narodov za pobijanje trgovine s človeškim blagom, je namreč dognala, da se nahaja v Rdečem morju nekje ob abesinski obali neko središče te trgovine, toda Arabcem se je vedno posrečilo zabrisati za seboj vsako sled. Pri nekem romanju pobožnih mohamedancev v Meko pa so arabske tolpe romarje napadle in so ugrabile in odpeljale s seboj veliko število žen in deklic. Neki deklci pa se je posrečilo, da je ušla, in tako se je ta stvar razvedela in je prišla na uho tudi komisiji Društva narodov. Poizvedovanja komisije so dognala, da vozijo banditi ugrabljene ženske na neki pust in skoro nedostopen otok v Rdečem morju, kjer na stotine kilometrov daleč naokrog ni žive duše. Dognali so, da trgovci sami z ogromnimi stroški organizirajo pobožna romanja v Meko, da romarje potem spotoma napadejo in ženske ugrabijo. Vsa ta »podjetja« pa financirajo večinoma lastniki javnih hiš od Marseille-a do indijskih pristanišč.

Ko je komisija to dognala, je sklenila, da si bo otok ogledala. Z lepo svoto denarja so nekoga »trgovca« podkupili, ki jim je pokazal tajno pot na otok. Posrečilo se je podkupiti tudi stražo na otoku, ki je imela strog nalog, da nikogar ustrelji, kdor bi se brez izkaznice hotel približati otoku. Ko so na ta način prišli na otok, so videli strašne stvari. V skale je bilo vsekanih veliko število duplin, kjer so imeli zaprte nesrečne žrtve. Žensko, ki bi se upirala, so pa prepeljali na neki parnik, ki so ga preuredili za ječo. Komisija izdeluje sedaj predloge na prizadete vlade, da bo tega škandala konec.

Kemija ljubezni

Te dni je v Londonu predavala zdravnica E. Tutley Yonge o neki velezanimivi stvari, tako da je bilo predavanje sijajno obiskano. Zdravnica je namreč predavala o tem, zakaj je toliko zakonov nesrečnih, in je razlagala ta pojav na čisto nov način. Ona namreč trdi, da je vseh nesrečnih zakonov kriva razlika v značaju obeh delov, ta razlika pa je posledica razlike v kemični sestavi teles obeh delov. V to svojo teorijo je zdravnica tako zaverovana, da si obeta od nje še mnogo odkritij o stvarih, ki si jih danes še ne vemo razlagati. »Ni več daleč dan«, je rekla, »ko se bodo zarodenci pred poroko dajali kemično preiskati, da bodo vedeli, ali se vjemajo ali ne.« Po nauku te zdravnice obstoji namreč človeško telo iz 16 kemičnih prvin, ki določajo značaj človeka. Kolikor več ali manj prevladuje ta ali ona prvina, tak je tudi značaj človeka.

Zdravnica je nekaj takih »kemičnih« značajev v svojem predavanju tudi opisala. Opisala

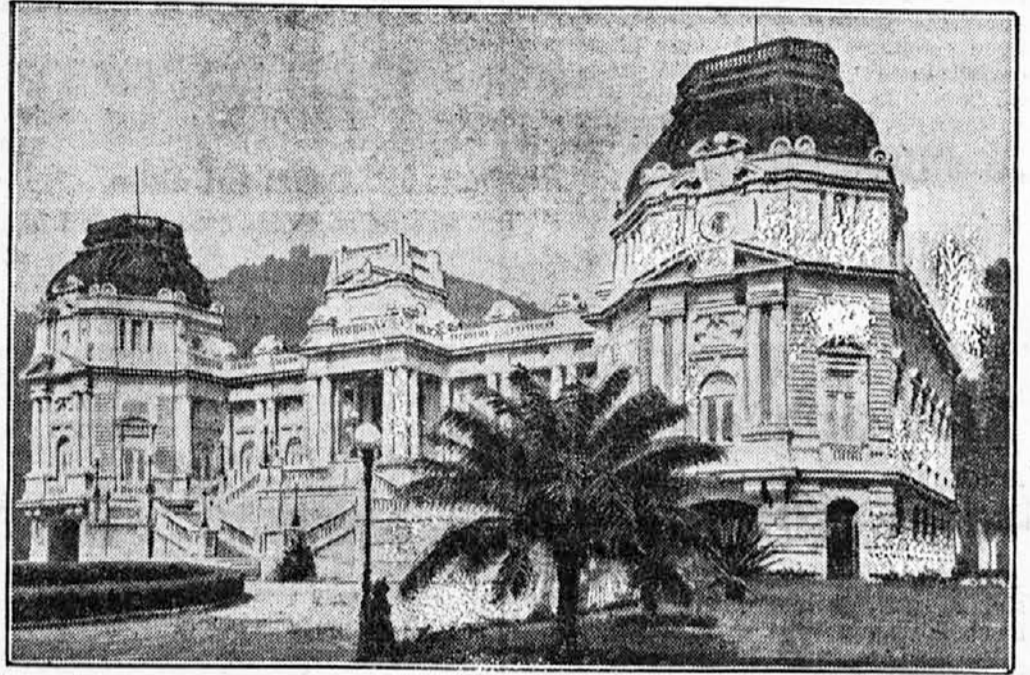

Predsednik nemške republike Hindenburg v Aachen-u.
Predsednik nemške republike Hindenburg je obiskal pretekli petek Aachen, kjer ga je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo. Iz Aachena se je peljal v Trier, kjer ga je pričakovalo nad 80.000 ljudi iz pokrajini, ki so bile do nedavnega časa zasledene od Francozov.

je n. pr. tip »kalcijevega« človeka. Ti ljudje imajo navadno plave oči, tenko kožo, so zaprti v sé in molčeči. Humorja nimajo nobenega. Zgodaj hodijo spat in zgodaj vstajajo. Delajo radi, običajnih zabav pa ne marajo. Plesa se boje kako vrag križa in tudi za gledališče ne marajo. Na stara leta se začno bati ljudi in postanejo samotarji. Lahko si mislimo, da mora zakon med takšnim »kalcijevim« človekom in »nitrogensko« žensko biti silno nesrečen. »Nitrogenski« značaji so namreč silno veseli, se radi zabavajo, živé pravzaprav šele o polnoči in so silno nesrečni, če morajo zjutraj zgodaj vstajati. »Nitrogenci« hrepene po vedno novih doživljajih in avanturah, so duševno silno gibki in so vedno pripravljeni začetki novo življenje. Ženske tega tipa so vedno

romantično razpoložene. Zato pa mora biti silno nesrečen zakon, ki ga skleneta dva take zelo si nasprotujoča tipa. »Kalcijev« mož naj vzame »ogljikovo« ženo, ne pa »nitrogensko«. »Ogljikove« ženske so navadno precej dobro rejene in sovražijo moderno vilko linijo; so tudi dobre gospodinje, ker so rade doma. Zopet drugačen pa je »kisikov« tip. Ljudje tega tipa, moški in ženske, so silno gibki, so družabni in vedno drugim radi pomagajo. Med moškimi je tega tipa največ politikov, trgovcev in učenjakov. Jasno je, da mora biti zaradi teh lastnosti zakon med »kalcijevim« možem in »kisikovo« ženo do skrajnosti nesrečen.

Čisti tipi pa so jako redki, pač pa se vsakomur pozna, kateri tip v njem prevladuje, in po tem se je treba ravnati.

K revoluciji v Braziliji
Palača predsednika brazilske republike v Rio de Janeiro, glavnem mestu Brazilije

Kruh v Budimpešti - zastoj

V Budimpešti so ljudje silno hudi in razjarjeni na peke, ker je kljub zelo nizki ceni žita in moke kruh še vedno tako drag kakor je bil prej, ko je bilo žito skoro še enkrat dražje. Ne jezijo pa se na peke samo ljudje v Budimpešti, ampak tudi kmetje in žitni trgovci, ki pravijo, da bi tudi oni prodali dosti več žita in moke, če bi ljudje pojedli več kruha, kar pa ne morejo, ker je kruh predrag.

Da odpomorejo temu zlu, so pa kmetje in žitni trgovci sklenili, da bodo sami napravili v Budimpešti svojo lastno veliko pekarijo, kjer bodo prodajali kruh znatno cenejše kakor pa ga prodajajo peki. Prve dni obratovanja novega podjetja pa bodo dobili kruh celo zastoj, samo za reklamo. Žito bodo mleli kmetje sami v svojih mlinih in moko bodo vozili v Pešto z avtomobili. Pa ne samo kruh, ampak tudi celo vrsto drugih živil hočejo ogrski kmetje postaviti na trg v Budimpešto brez prekupčevalcev. Zastojniški oziroma reklamni kruh pa bodo delila po budimpeštanskih ulicah izbrana, najlepša kmečka dekleta v narodnih nošah.

Za varstvo gozdov v Kanadi

V Kanadi zgore vsako leto ogromne ploskve gozdov. Včasih zažge gozdove iskra iz lokomotive, včasih pa neprevidni lovci. Da gozdove zavaruje, je sedaj sklenila kanadska vlada veliko akcijo, da pouči prebivalstvo, kako naj varuje gozdove pred požari. V časopisih izhajajo vsak dan inserti, kjer daje ljudem potrebne nasvete »star lovec«, na vsakem količjak vidnem mestu pa je plakat, ki kaže javorjevo pero z napisom: »Help save your forests« — pomagajte varovati svoje gozdove!

Mož s 480 imeni

Pravijo, da je slučaj najboljši detektiv in zgolj slučaj je res nanasel, da je te dni padel pravici v roke neki mož v Parizu, ki ga je policija že leta in leta iskala brez uspeha.

Na nekem križišču je namreč te dni trčil neki motociklist ob eleganten avtomobil. Sko-de ni bilo posebne, a kljub temu si je dovolil lastnik avtomobila, ki je sam vozil, na naslov motociklista nekaj pikrih opazk. Beseda je dala besedo in okoli obeh se je polagoma nabralo toliko ljudi, da je moral vmes poseči še stražnik. Ta je hotel oba zapisati. Z motociklistom je šlo lahko, ker je imel vse svoje papirje v redu, avtomobilist pa ni imel nič voznega dovoljenja pri sebi. Zato ga je stražnik odpeljal na policijski komisarijat, da ugotove, kdo da je.

Na zaslišanju pa je elegantni avtomobilist le skrajno previdno odgovarjal na razna vprašanja, ker je v komisariju vzbudilo sum, da ima opraviti morebiti z nevarnim človekom. Zato je začel nanj pritiskati, dokler mu ni povedal, da se piše Georges Rossé, ki ga išče policija zaradi njegovih neštivilnih tatvin po hotelih.

Rossé je kradel po svojem posebnem sistemu, ki se je izkazal za zelo praktičnega. Kradel je namreč le vsak drugi dan. Navadno si je najel v hotelu sobo, potem pa je čakal na ugodno priliko za tatvino. Kradel je vse, kar je dosegel: dragulje, denar, obleko, posebno rad pa je kradel legitimacijske listine. Ženskam ni nikoli nič ukradel, temveč le moškim. Tega pa ni storil iz galanterije, ampak zato, ker ženske rade takoj zijati in kričati, čim slutijo kakšno nevarnost, moški pa molče, ker nočejo veljati za figarje. Z ukradenimi papirji pa se je preselil zopet v drug hotel in pod imenom, ki je bilo tam zapisano, in tako si je prilastil v teku časa nad 480 imen. Celo znani hotelski tatovi niso poznali njegovega pravega imena. Imenovali so ga navadno »histitec« — tako se imenuje namreč posebna vrsta »vetrihov«, ki jih je imel Rossé.

Rossé je priznal, da je nakradel v enem samem letu nad 1 milijon frankov vrednosti in je po tem tudi živel. Imel je eleganten avto, bil je vedno fino oblečen in je noč za nočjo zahajal v najbolj elegantne nočne lokale, kjer je nakradeni denar razsipaval kolikor je mogel. Vendar pa sumi policija, da mora imeti kjerkoli skrite še znatne svote, za katerimi sedaj stikajo vsepovsod.

Letalec rešil vlak

V bližini mesta Salllake-city je nedavno letalec rešil vlak sigurne propasti. Letalec je opazil z višine, da gori železniški most. Opazil pa je tudi, da se bliža mostu brzovlak, ki je pripeljal iz Alabame. Letalec se ni nič dolgo obotavljal, ampak se je spustil nizko kolikor je mogel in je dajal s svojim žarometom znamenja vlakovodji. Vlakovodja je znake res opazil, in čeprav jih ni razumel, je vendar bil prepričan, da nekaj ne more biti v redu. On je vlak vstavil, a kmalu je opazil, da most gori. Tako je letalec rešil vlak.

Razširjajte Jugoslovana!